

SMAKELIJK LEZEN!

**LEERLIJN
KOKEN MET LITERATUUR**

GROEP 7-8

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

BOEKENLIJST

Bij de uitgewerkte lesactiviteiten hebben we met regelmaat gebruik gemaakt van een specifiek boek. Dit boek is mogelijk aanwezig in de bieb op school en/of te lenen via Bibliotheek De Domijnen. Vraag je leesconsulent!

De lesactiviteit is zó gemaakt dat je er ook gemakkelijk een ander boek voor kunt gebruiken. Misschien een die op dat moment beter bij het thema of je groep past.

GROEP 7-8

Taal & Klank		
Theater		
Kunst-en-Makers	Stoere verhalen over kunst	Manon Berns en Roxane Paalman
Nieuwe Media	Je eigen lievelingsboek	

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

LITERAIRE COMPETENTIES | 7-8

RECEPTIEF (R) | de leerling leert zich openstellen voor culturele uitingen (waarnemen en beleven).

CREËREND (C) | de leerling kan op eigen wijze vormgeven aan zijn ervaring, waarneming, verbeelding en kennis.

REFLECTEREND (RE) | de leerling kan terugkijken op eigen ervaringen, deze interpreteren en er betekenis aan geven.

ANALYSEREND (A) | de leerling kan vanuit een vraag zichzelf en zijn omgeving leren kennen.

RECEPTIEF

De leerling...

1. kan beeldtaal lezen: hoofdzaken onderscheiden van details, herkent middelen als perspectief, schaduw, kleuren, lijnen en suggestie van beweging.
2. ziet boekverfilmingen en kan deze relateren aan een boek.
3. ziet hoe de tekst, met of zonder beeld-interactie leidt tot effecten als spanning, humor en ironie.
4. kan jeugdliteratuur /poëzie belevend en zelfstandig in zich opnemen.

CREËREN

De leerling...

1. kan op basis van eigen fantasie een verhaal of gedicht maken (mét spanningsopbouw).
2. beheerst literaire aspecten binnen jeugdliteratuur en kan die verwerken in een boekverslag.
3. kan jeugdliteratuur of eigen werk toepassen en verwerken in andere kunstvormen.
4. kan eigen werk of verslaglegging zelfstandig verwerken in een presentatie.
5. herkent literair taalgebruik zoals rijm, herhaling, taalgebruik en beeldspraak.

REFLECTEREN

De leerling...

1. kan jeugdliteratuur /poëzie evalueren met emotieve argumenten, kan samenvatten en parafraseren.
2. kan leeservaringen uitwisselen met medeleerlingen en deze goed onderbouwd beargumenteren.
3. onderkent en begrijpt dat verhalen meer dan één betekenis kunnen hebben.
4. kan eigen werk en dat van medeleerlingen beargumenteerd evalueren.
5. kan een onderbouwd oordeel geven over een verhaal door persoonlijke waardering te verbinden aan een of meer elementen van verhaalstructuur (personages, spanningsopbouw, humor, tekeningen, thema, stijl).

ANALYSEREN

De leerling...

1. kent en herkent diverse culturen, landen en religies in jeugdliteratuur /poëzie en kan deze in verband brengen met de samenleving.
2. kan zelfstandig achtergrondinformatie opzoeken over jeugdliteratuur /poëzie, auteurs en tijd.
3. herkent maatschappelijke thema's die verwerkt zijn in jeugdliteratuur / poëzie.
4. is met hulp van de leerkracht in staat om eigen werk of dat van een ander in context te plaatsen.
5. maakt kennis met cultuurhistorische gebeurtenissen verwerkt in jeugdliteratuur / poëzie.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

CULTURELE COMPETENTIES

REFLECTEREND VERMOGEN (R)

De leerling kan terugkijken op eigen ervaringen, deze interpreteren en er betekenis aan geven.

De leerling ...

1. verwoordt eigen ervaringen en gevoelens in relatie tot de context.
2. bedenkt persoonlijke leervragen.
3. geeft aan wat hij anders en beter kan in relatie tot zijn leervragen.
4. vergelijkt eigen ideeën en werk met die/dat van anderen.
5. benoemt wat ideeën en werk van anderen voor hem betekenen.
6. stelt zich open, vraagt anderen om feedback en tips en gebruikt deze.
7. kan verwoorden wat de waarde van kunst en erfgoed voor hem is.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

CULTURELE COMPETENTIES

CREËREND VERMOGEN (C)

De leerling kan op eigen wijze vormgeven aan zijn ervaring, waarneming, verbeelding en kennis.

De leerling ...

1. kan zich een voorstelling maken van een gebeurtenis, ervaring of idee en deze uiten.
2. past bewust technieken, vaardigheden en materialen toe binnen eigen werk.
3. kan opgedane kennis toepassen.
4. bedenkt en maakt ontwerpen en/of concepten.
5. bedenkt en realiseert alternatieve oplossingen.
6. geeft op eigen wijze vorm aan ervaringen, emoties en ideeën.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

CULTURELE COMPETENTIES

ONDERZOEKEND VERMOGEN (O)

De leerling kan vanuit een vraag zichzelf en zijn omgeving leren kennen.

De leerling ...

1. gebruikt actief zijn zintuigen om een object, onderwerp of gebeurtenis te verkennen.
2. experimenteert met verschillende materialen, technieken en begrippen.
3. verkent emoties, ervaringen en ideeën van zichzelf en anderen.
4. stelt vragen aan zichzelf en zijn omgeving.
5. verzamelt, selecteert en maakt kritisch gebruik van verschillende bronnen.
6. gaat door met onderzoeken tot zijn doel bereikt is.
7. werkt de vraag planmatig uit.
8. kan vraag en plan bijstellen op basis van (onverwachte) uitkomsten.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

LAAT JE HOREN!

De leerling ontdekt hoe je met ritme, klank en persoonlijk taalgebruik (inclusief dialect of meertaligheid) gevoelens en ervaringen kunt uitdrukken in poëzie.

DOELGROEP

7-8

DUUR

60 minuten

DISCIPLINE

literatuur & muziek

MATERIALEN

- Een gedicht van een spoken word-artiest zoals Bab Gons of Gershwin Bonevacia
- Korte spoken word-video's of audiofragmenten
- Papier en pennen
- Optioneel: opnameapparatuur (tablet, telefoon)

AAN DE SLAG!

1 | GEDICHT BESPREKEN

Lees samen een gedicht. Laat daarna een spoken word-voordracht horen of zien (via YouTube).

- Wat valt op?
- Wat voel je?
- Wat maakt dit anders dan 'gewoon' een gedicht voorlezen?

Bespreek hoe de artiest gebruik maakt van klank, ritme, herhaling en stiltes.

2 | EXPERIMENTEREN MET TAAL

De leerlingen experimenteren om beurt, in tweetallen of in groepjes met het uitspreken van één zin op verschillende manieren (hard, zacht, snel, langzaam, in een dialect of een andere taal). Bespreek hoe dit de betekenis of beleving van de tekst verandert.

3 | SCHRIJF EEN GEDICHT

De leerlingen schrijven een persoonlijk gedicht van 5 tot 10 regels.

- Als ik mijn ogen sluit, hoor ik...
- Soms wil ik schreeuwen dat...
- Mijn stem is een echo van...

Moedig de leerlingen aan om klank, ritme, herhaling en stiltes te gebruiken. Ze mogen ook woorden in hun moedertaal, straattaal, dialect of in een verzonnen taal toevoegen. Vrije expressie staat voorop!

REFLECTEER & PRESENTEER

De leerlingen dragen hun tekst voor. Bespreek de ervaringen en reflecteer op taal als een expressiemiddel.

- In welke taal voel jij je vrij?
- Hoe voelde het om je stem te laten horen?

LITERAIRE COMPETENTIES

- R1 | R4
- C1 | C4 | C5
- RE1 | RE3
- A1 | A3

CULTURELE COMPETENTIES

- R1 | R3 | R6
- C1 | C5
- O3 | O5 | O6

EXTRA

- Vraag je leesconsulent om inspirerende boekentips.
- Nodig een spoken word-artiest uit in de klas, bijvoorbeeld via [DeSchrijverscentrale.nl](https://www.deschrijverscentrale.nl)
- Neem de voordrachten op en maak er een video van.
- Schrijf je gedicht op een creatieve manier uit.
- Kies de mooiste, beste, meest boze, belangrijkste zin, quote uit je gedicht. Stempel deze op een groot vel papier. Of werk als een gaffitikunstenaar: werk met spuitbus en sjabonen.
- Herken je je medeleerlingen in de quotes of zinnen? Wat weet je van elkaar? Wat wist je nog niet?
- Je kunt deze opdracht ook koppelen aan een maatschappelijk thema. Dan werk je ook aan burgerschap!

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

LITERATUUR OP DE VLOER

De leerling ontdekt hoe jeugdliteratuur kan worden vertaald naar drama en hoe literaire fragmenten meerdere lagen en betekenissen kunnen hebben.

DOELGROEP

7-8

DUUR

60 minuten

DISCIPLINE

literatuur & theater

MATERIALEN

- Een literaire jeugdroman, zoals 'Lampje, Alaska, Films die nergens draaien, De spin en de sleutel'
- Papier, pennen, potloden
- Optioneel: decorstukken, extra belichting, sfeergeluiden

AAN DE SLAG!

1 | LEES SAMEN

Lees samen (een fragment uit) een jeugdboek. Bespreek de setting (waar het zich afspeelt), de personages, en wat er gebeurt.

2 | SCHRIJF EEN SCÈNE

Maak groepjes: elk groepje kiest een fragment uit het boek dat hen aanspreekt. Van dit fragment maken de leerlingen een toneelscène. Daarbij mogen ze:

- de tekst letterlijk gebruiken
- (delen) herschrijven
- gedachten omzetten naar gesproken tekst
- flashbacks of gedachten toevoegen.

3 | REPETEREN EN OPVOEREN

De leerlingen werken toe naar een scène waarin duidelijk wordt wat er op het spel staat voor de personages. Ze repeteren hun scène en voeren deze op. Ze mogen hun voorstelling zo klein of groot maken als ze zelf willen: met een decor, rekwisieten, sfeermuziek of extra belichting.

REFLECTEER & PRESENTEER

Bespreek klassikaal waarom de leerlingen voor een bepaald fragment hebben gekozen en hoe ze te werk zijn gegaan.

- Welke keuzes hebben ze gemaakt en waarom?
- Hoe zijn de rollen verdeeld?
- Wat was anders dan in het boek?

LITERAIRE COMPETENTIES

- R3 | R4
- C3
- RE3 | RE4
- A4 | A5

CULTURELE COMPETENTIES

- R4
- C2 | C5
- O4 | O5 | O6

EXTRA

- Vraag de leesconsulent om inspirerende boekentips.
- Gebruik de Collectie Literaire Gesprekken en leen 30 exemplaren van één titel.
- Ga aan de slag met de kant-en-klare leskist Romeo & Julia.
- Nodig een theaterexpert, bijvoorbeeld van Het Laagland, voor tips & tricks.
- Maak er een voorstelling van: nodig andere klassen en/of ouders uit.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

STOERE VERHALEN OVER KUNST

De leerling ontdekt wat kunst kan betekenen - voor zichzelf én voor een ander - zowel in denken als in doen!

DOELGROEP

7-8

DUUR

2 X 45 minuten

DISCIPLINE

literatuur & beeldend

MATERIALEN

- Het boek 'Stoere verhalen over kunst' van Manon Berns en met illustraties van Roxane Paalman
- Teken-, schrijf-, schilder- en stempelmateriaal

AAN DE SLAG!

1 | LEES-DENK-PRAAT

Start met de afbeelding van het kunstwerk (blz. 78-79).

Praat er samen over met behulp van DENKVRAGEN:

- Wat zie je?
- Wat denk je?
- Welke vragen heb je?

Kopieer de 'Wist je dat'-pagina (blz. 82-83):

- Lees zelf
- Lees samen
- Praat er samen over

2 | HIER KOM IK VOOR OP!

- Waar ben jij het niet mee eens?
- Denk bijvoorbeeld aan oorlog, milieuvervuiling, kinderarbeid, of een thema dat speelt in de klas.
- Probeer in een paar zinnen op te schrijven waar dat over gaat en wat jij daarvan vindt.
- Wat kun jij doen om dit te veranderen?
- Kies de belangrijkste woorden uit je tekst.
- Maak een muurprotest: schrijf /teken de woorden op een afbeelding van een grijze muur.
- Maak er een tekening bij (eventueel m.b.v. sjabloon-techniek).

REFLECTEER & PRESENTEER

- Bespreek waarom je voor *dit* thema hebt gekozen en waarom het je zo raakt? Wat wil je graag bereiken met je kunstwerk?
- Past je kunstwerk bij thema, gevoel en urgentie?
- Geef elkaar vriendelijk feedback

LITERAIRE COMPETENTIES

- R1
- C3 | C5
- RE2
- A3

CULTURELE COMPETENTIES

- R1
- C3 | C6
- O3 | O4

EXTRA

- Hang de posters in klas of bieb.
- Organiseer een actie bij een thema en voer die uit.
- Maak verbinding met andere vak- en leergebieden.
- Onderzoek samen hoe je met deze challenge aan BURGERSCHAP hebt gewerkt. Welke bouwstenen zijn nadrukkelijk aan de orde gekomen?
- Nog een lege muur op school? Ga als Banksy aan de slag!
- Koppel aan Kinderboekenweek 2025 - lees en gebruik kerntitel groep 7-8 'Banksy ontmaskerd' van Manon Berns.
- Duik dieper in de wereld van activistische kunst!
- Wandel eens door je stad - waar zie je kunst op muren? Wat doet dat met jou? Wat raakt je?
- Wandel eens door Heerlen en kijk | <https://www.reisroutes.be/blog/nederland/street-art-in-heerlen/#:~:text=Je%20vindt%20in%20deze%20stad,kunstenaars%20uit%20de%20hele%20wereld>.

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

DIT MAG JE ZEKER NIET MISSEN!

De leerling ontdekt meer over eigen leesvoorkeuren en hoe hier als een PR-held reclame voor te maken.

DOELGROEP

7-8

DUUR

2 X 45 minuten

DISCIPLINE

literatuur & nieuwe media

MATERIALEN

- Je eigen lievelingsboek
- Papier, schrijf- en tekenmateriaal

AAN DE SLAG!

1 | DIT IS MIJN LIEVELINGSBOEK - MAAR WAAROM EIGENLIJK?

Ga samen met de leerlingen op onderzoek: wat maakt een boek *JOUW* lievelingsboek? Denk aan begrippen als:

- identificatie | Wat raakt je? Waar zit betekenis voor jou?
- genres en soorten boeken
- schrijfstijl
- balans woord en beeld
- thema's
- Maak hier een mindmap van en hang in de klas!

Dit is onderdeel van een leesgesprek - voor meer info zie:

<https://www.lezeninhetpo.nl/bouwstenen-leesonderwijs/leesontwikkeling-monitoren-en-evalueren/waar-let-je-op-bij-het-in-beeld-brengen-van-de-leesidentiteit/>

2 | DIT IS MIJN LIEVELINGSBOEK EN IEDEREEN MAG HET WETEN!

- Maak met behulp van de klasmindmap een eigen mindmap, specifiek over jouw boek. Denk na, vul aan, zoek op en zorg dat je zoveel mogelijk positieve informatie hebt over je boek en de schrijver
- Bedenk en schrijf een tekst (betoon) over je boek.
- Oefen je betoon en zorg voor een krachtig geheel.
- Vertel je betoon en neem op met je telefoon (film of audio).

REFLECTEER & PRESENTEER

- Luister en kijk naar elkaars opnames
- Heeft de ander je overtuigd? Wil jij zijn/haar boek wel gaan lezen?
- Welke elementen zie en hoor je die je overtuigen?
- Wat betekent dat voor jouw opname? Waar ben je trots op en wat zou je een volgende keer anders doen?

LITERAIRE COMPETENTIES

- R3 | R4
- C4 | C5
- RE1 | RE2 | RE4
- A2 | A4

CULTURELE COMPETENTIES

- R1 | R6
- C3 | C4
- O3 | O5 | O6

EXTRA

- Deel de opnames met medeleerlingen, ouders en leesconsulent.
- Plaats wekelijks een boekentip op het ouderportaal of in de schoolkrant.
- Maak een muurkrant. Geef alle boeken een plek en laat de muurkrant, samen met andere leerlingen en klassen 'groeien'.
- Maak van filmpjes en audio-opnames een QR-code en deel die - hang ze in de bieb op school in de buurt van de betreffende boeken, als 'trailer'.
- Leerkracht of leesconsulent: neem het voeren van leesgesprekken op in je leesplan. Hoe je dat organiseert? Zie <https://www.lezeninhetpo.nl/bouwstenen-leesonderwijs/kinderboekenleren-kennen/hoe-organiseer-je-individuele-leesgesprekken/>
- BLIJF ELKAAR ENTHOUSIASMEREN!

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...

© augustus 2025

Ontwikkeld in opdracht van

Ontwikkeld door:

EN ZE LEESDEN NOG LANG EN GELUKKIG...